

POSUDEK OPONENTA

bakalářské práce: Barbora Kocábová, ***Věznice v Uherském Hradišti v prvním desetiletí komunistického režimu***. Hradec Králové: Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, 2018. 40s. (+ 6s obrazových příloh).

Barbora Kocábová si pro svou bakalářskou práci zvolila téma reflexe návratu do vlasti a okolnosti vzniku ČSR v pamětech legionářů. Práci se rozhodla členit dle tematických celků, které ne zcela odpovídají anotaci práce, tj. Věznici v Uherském Hradišti. Text je kromě úvodu a závěru rozdělen velmi mnoha dílčích kapitol. Studentka v úvodu práce seznamuje stručně Věznici jako takovou a okolnosti, se kterými je tato věznice spojována v dobovém kontextu 50. let. Rovněž se pokouší o úvodní kritický náhled nad prameny, které však ve vlastní práci příliš nereflektuje. Sama uvádí, že *archivní prameny jsou institucionálního charakteru. Jejich kritika tedy musí podléhat vnitřní i vnější kontrole*. V samotné práci se tak ale neděje a autorčina kritičnost úvodní vůči literárnímu zdroji Jaroslav POSPÍŠIL, *Hyeny v akci*, Vizovice 2003 není také reflektována, pokud se pod tím neskrývá zvýšená citovanost tohoto zdroje v průběhu celé práce. Problematičnost lze spatřit v častém využití audiovizuálního zdroje (TV dokumentů), bez patřičného uvedení tohoto pramene (myšleno tím okomentování zdůvodnění využití), které sice přibližuje svědeckou výpověď bývalých vězňů, ale bez snahy autorky pracovat s pramenem osobní povahy hlouběji, než jenom jako s převzatou výpovědí. S tím se autorka vypořádala v úvodu tak, že napsala, že „*orální historie je cenným pramenem*“ a odkázala na práci Miroslava HROCHA (*Metody historikovy práce. Úvod do studia dějepisu IV.*) a jeho shrnutí, že *se jedná o prameny subjektivní povahy, proto je nutné být obezřetný*. Spojovat orální historii v českém prostředí s odkazem na práci z roku 1983! je velmi nešťastné s ohledem na vývoj této metody u nás.

Vlastní text práce začíná kapitolou Politické procesy (s. 3). Ačkoli je souvislost zasvěcenému čtenáři zřejmá, autorka nikde v úvodu neuvádí, proč u tématu *Věznice v Uherském Hradišti v prvním desetiletí komunistického režimu* zvolila velmi rozsáhlé expozé (několik kapitol) a vlastní informace o věznici v Uherském Hradišti začíná až na straně 24. Kapitoly do této chvíle uvedené (Politické procesy, Operace Světлана, Operace Světлана-Makyta, Věznice KV StB Gotwaldov a jejich dílčí podkapitoly) mají v této práci své opodstatnění, ale vnitřní uspořádání práce by mělo lépe reflektovat vlastní téma.

Vyzdvihnout lze naopak snahu autorky o popis běžného života v této věznici. Její badatelský přístup je však omezen na pozitivistický popis faktů z fondů Archivu bezpečnostních složek, který je místy doprovázen svědectvím převzatým z dokumentárních filmů. Velmi podstatnou je v této práci však otázka

nezákonných praktik vyšetřování, na které autorka poukazuje (kapitoly *Vyšetřování soudce Jaroslava Horňanského a Inspekce ministra vnitra*). Škoda jen, že jim není věnován větší rozsah.

S ohledem na charakter věznice a osudy vězňů v 50. letech z přechozích kapitol pak lze kvitovat, že autorka do práce zahrnula rovněž kapitolku *Soudní procesy s vyšetřovateli po roce 1989*. Faktografie o události ale příliš snadno převzala z on-line archivu dobového tisku, ačkoli se jí jistě nabízely materiály z provenience Úřadu pro dokumentaci zločinů komunismu, který v úvodu kapitolky sama zmiňuje, případně existují i jiné literární zdroje.

V závěru autorka rekapituluje svou snahu zachytit praktiky dobového přístupu vyšetřovatelů k vězňům v této věznici. Opětovně zde vysvětluje rozdílné vnímání vězňů a věznitelů, které je zcela pochopitelné a také rozpor mezi oficiálními prameny a svědectvím.

Na tomto místě je s ohledem na charakter kvalifikační práce rovněž reflektovat stylistickou a gramatickou stránku práce. Autorka se velmi často dopouští chyb v interpunkci a rovněž umístění odkazů na pramen by měl následovat ihned za interpunkčním znaménkem. Až na chybné skloňování slova *syfilis* (s. 20) je práce prosta větších chyb. Výjimkou tvoří hrubka na straně 29 (byli nemoci). Připomínku je nutné uvést také k poznámkovému aparátu, kde by měla u první citace z archívního fondu být zmíněna budoucí užívaná zkratka. Samostatnou kapitolu je pak soupis pramenů a literatury, který by zasloužil mnohem pečlivější členění dle zdrojů (zejména prameny – archivní, tištěné, audiovizuální, literatura a další...). Otázkou pak zůstává, zda práci VOREL Jaroslav a kol., *Československá justice v letech 1948-1953 v dokumentech*, díl I., Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2003 uvádět jako literaturu.

I přes uvedené výtky práci kolegyně Kocábové hodnotím jako celkem zdařilou, odpovídající charakteru bakalářské práce a splňující podmínky pro kvalifikační práci tohoto druhu a jako takovou **doporučuji k obhajobě** a hodnotím známkou.....

V Hradci Králové, 20. 8. 2018

Mgr. Michal Strobach, Ph.D.